

Je li netko koga poznajete
izložen zlostavljanju
u svojoj vezi?

CROATIAN

Vodič namijenjen obiteljima,
prijateljima i susjedima
Vaša podrška može unijeti razliku

Domestic Violence
Resource Centre Victoria

Zajednički pripremile i objavile Agencija za podršku žrtvama (Victims Support Agency (VSA)) Ministarstvo pravosuđa (Department of Justice) i Centar za informacije o nasilju u kući u Victoriji (Domestic Violence Resource Centre Victoria (DVRCV)).

Izmjene i ponovna izdanja 2001, 2006, 2009.

Dizajn Celsius Design.
Tiskao Big Print.

Victims Support Agency i Domestic Violence Resource Centre Victoria odaju zahvalnost i priznanje članovima zajednice i službama koje su pridonijele izradi ovog vodiča. Osobito se želimo zahvaliti svima koji su razgovarali s nama o svojim osobnim iskustvima u doživljavanju zlostavljanja i koji su na ovaj način željeli pomoći kako bi druge žrtve zlostavljanja dobile svu potrebnu podršku.

© Autorsko pravo State Government of Victoria 2009. Ova publikacija je zaštićena autorskim pravom. Ništa iz ove knjižice se ne smije reproducirati osim ako je u skladu s odredbama Zakona o autorskom pravu iz 1968.

Ovaj vodič se može dobiti na 13 jezika: arapskom, burmanskom, kineskom, hrvatskom, dari, farski, makedonskom, srpskom, somalijskom, španjolskom, turskom, vijetnamskom. Ako želite dobiti primjerak iste, posjetite www.justice.vic.gov.au/victimsofcrime ili www.dvrcv.org.au

Inače, molimo nazovite Victims of Crime Helpline 1800 819 817 od 8.00 – 23.00 h od ponedjeljka do petka, osim državnih praznika, ili kontaktirajte Domestic Violence Resource Centre Victoria na (03) 9486 9866 ili im pošaljite email na dvrcv@dvrcv.org.au

Sadržaj

Uvod	2
Što je zlostavljanje?	4
Kako ću prepoznati zlostavljanje?	5
Zašto ona ne prekine tu vezu?	7
Trebam li se ja u to upustiti?	10
Kako ću joj prići?	10
Što mogu učiniti da joj pomognem?	11
Što ne treba činiti	15
Pomoć kako bi se bolje zaštitila	16
Zakoni koji je mogu zaštititi	18
Što mogu učiniti ako vidim ili čujem prijetnje ili tjelesno nasilje?	22
Voditi brigu o sebi	23
Kako ću reagirati prema njenom nasilnom partneru?	24
Službe koje mogu pomoći	27

Uvod

Jako uznemiruje saznanje da je neka osoba koja vam je draga izložena zlostavljanju od strane svog partnera. Ovaj vodič vam pruža praktične informacije o tome kako ćete pomoći i kako u svemu tome voditi računa o sebi.

Ovaj vodič vam pruža informacije koje će vam pomoći pružiti podršku i ženama i muškarcima koji su žrtve zlostavljanja. Za žrtvu ovdje koristimo riječ 'ona' zato što je jednostavnije i zato što su žrtve većinom žene, no savjetujemo i osobama koje pružaju potporu zlostavljanim muškarcima da koriste ovaj vodič.

Ako želite porazgovarati s nekim u povjerenju o pitanjima koja vas brinu, možete kontaktirati službe na poleđini ove brošure.

'Moja najbolja prijateljica mi je zbilja pomogla. Nikada me nije osuđivala niti mi stvarala osjećaj kao da sam ja za sve to kriva. Pomogla mi je razmisliti o tome što ću učiniti, čuvala mi djecu kako bih se ja malo odmorila i bila je uz mene kada mi je bila potrebna. Nije joj bilo lako. Ali njena podrška je unijela veliku razliku.' Ana

Vaša pomoć može unijeti veliku razliku nekome tko je zlostavljan.

Jako je važno kako vi reagirate na njenu situaciju. Ako osjeća da ima podršku i bodrenje, osjećat će se jača i sposobnija za donošenje odluka. Ako osjeća da je ljudi osuđuju ili kritiziraju, bojat će se bilo kome ponovno reći o zlostavljanju.

Iako žrtva ili počinitelj zlostavljanja u obitelji može biti bilo tko, obično su to muškarci prema ženama, djeci i drugima koji su ranjivi. Čak i ako djeca nisu izravno zlostavljana, sama prisutnost u vrijeme incidenta ili zahtijevanje od njih da sve očiste i uredi nakon incidenta može se jako odraziti na njih.

Zlostavljanje ili obiteljsko naselje može se svakome dogoditi, bez obzira na visinu prhoda, rasu, kulturu, vjeru, sposobnost ili spolnost.

Obiteljsko nasilje može se dogoditi u braku, u de-facto vezi, u građanskoj zajednici osoba istog spola, u homoseksualnoj ili lezbijskoj vezi, ljudima koji imaju invaliditet, ljudima od karijere i između roditelja i djece ili rodbine. U nekim slučajevima nasilje može počinuti mlada osoba prema roditelju ili nekome od rodbine. Za osobu aboridinskog podrijetla ili s otočja iz Torresovog tjesnaca, 'obitelj' može značiti rodbinu koja je to po tradiciji ili po društvenim odnosima.

Službe za pomoć i podršku popisane na poleđini ove brošure mogu pružiti više informacija i potporu.

Što je zlostavljanje?

Svaki par ima svoje prepirke i nesuglasice. U vezi koja počiva na poštovanju i jednakosti, oba partnera imaju slobodu izraziti svoje mišljenje, donositi svoje odluke, biti ono što jesu i reći ne partneru ako traži seksualni odnos. Ali to nije slučaj kod osoba koje zlostavljaju. U vezi u kojoj je prisutno zlostavljanje, jedan partner pokušava dominirati fizičkim napadanjem, kritiziranjem, zahtjevima, prijetnjama ili seksualnom prisilom.

Nasilje ili zlostavljanje u obitelji može biti očigledno ili suptilno. Može se raditi o jednom usamljenom incidentu ili se već dugo vremena iskazuje po određenoj šablona.

Ovakvo ponašanje za žrtvu i njenu djecu može biti vrlo opasno, zastrašujuće, zbunjujuće i škodljivo.

Obiteljsko nasilje i zlostavljanje je kršenje ljudskih prava i nije prihvatljivo u bilo kojem obliku, zajednici ili kulturi.

'Moja obitelj i prijatelji nisu mislili da je "tako strašno" jer on me je udario samo jedanput. Ali puno gora su bila ponižavanja i manipulacije, način na koji je kontrolirao moj život. Uistinu bih željela da je moja obitelj mogla shvatiti koliko je to bilo užasno.' Kate

Psihičko ili emocionalno zlostavljanje može biti jednako štetno kao i tjelesno zlostavljanje.

Zlostavljanje u braku ili vezi nije nikada prihvatljivo, bez obzira na okolnosti, i nikada za to nije kriva žrtva. Zlostavljanje ne nastaje zbog alkohola, stresa ili zbog žrtvinog ponašanja. Zlostavljanje nastaje zato što zlostavljač želi kontrolirati i manipulirati drugu osobu.

U Victoriji, zakon priznaje da nasilje u obitelji nije samo fizičko – nego podrazumijeva i kontrolu i manipuliranje [vidi *Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (2008)*]. Neki primjeri nasilja u obitelji mogu uključiti nedopuštanje osobi da se vidi sa svojom obitelji i prijateljima, prijetnje da će nanijeti zlo drugim članovima obitelji ili kućnim ljubimcima kako bi nju zastrašio, ponižavanje, prijetnje, vrijeđanje, stalno kritiziranje ili rasističko podsmijavanje. To može uključiti oduzimanje lijekova od nje, oduzimanje mogućnosti da dođe do novca za hranu i odjeću, prijetnja kako će je prijaviti imigracijskim vlastima ili reći njenoj obitelji ili prijateljima o njenoj seksualnoj orijentaciji, ako ona ne želi da se to zna. To može uključiti nanošenje štete imovini, uznemiravanje i prikradanje.

Nasilje u obitelji, zadirivanje, seksualno nasrtanje i prikradanje su neprihvatljivi oblici ponašanja i može ih se prijaviti policiji.

Kako ću prepoznati zlostavljanje?

Možda niste sigurni je li to što netko od vaše rodbine ili prijatelja doživljava 'zlostavljanje'. Možda samo imate neki čudni osjećaj da nešto 'nije u redu' u odnosu između nje i njenog partnera. Ponekad se mogu uočiti znakovi koji navode na to da je prisutno zlostavljanje. Ali često nema nikakvih očitih znakova.

Postoje znakovi da je netko zlostavljan:

- Ona odaje utisak kao da se boji svog partnera ili je uvijek zabrinuta kako će ga zadovoljiti.
- Prestala se viđati sa svojom rodbinom ili prijateljima ili brzo prekine telefonski razgovor kada je njen partner u istoj prostoriji.
- Partner je često kritizira ili ponižava pred drugima.
- Kaže kako partner vrši pritisak na nju ili je prisiljava na neke seksualne radnje.
- Partner joj često naređuje što će činiti ili sam o svemu odlučuje (na primjer, njen partner odlučuje sve o novcu, govori joj koga smije viđati i što smije činiti).
- Ona često govori kako je njen partner 'ljubomoran', 'naprasit' ili 'posesivan'.
- Postala je napeta ili depresivna, izgubila je samopouzdanje ili je neobično tiha.
- Ima tjelesne ozljede (modrice, slomljene kosti, uganuća, posjekotine, itd.). Za tjelesne ozljede daje nevjerojatne isprike.
- Njena djeca ostavljaju dojam kao da se boje njenog partnera, imaju problema s ponašanjem ili su jako povučena ili uznemirena. Ona nerado ostavlja djecu sa svojim partnerom.
- Otkad je izašla iz te veze, njen bivši partner je stalno zove, uznemirava, prati, dolazi joj kući ili čeka vani.

Zašto ona ne prekine tu vezu?

Teško je razumjeti zašto je ona i dalje u toj vezi ako on tako loše postupa njom. Napuštanje takve veze izgleda kao vrlo jednostavno rješenje. Vi možda mislite kako je za zlostavljanje djelomično i sama kriva jer ona to sve trpi, ili je slaba ili glupa ako je dalje s njim.

Teško je zamisliti kako je to kad vas netko zlostavlja, ako vi sami niste u takvoj situaciji. Iz vana gledano, daleko je lakše napustiti nego što to stvarno jeste.

Teško je prekinuti vezu s nasilnim partnerom. Jako je važno da prijatelji i rodbina to shvate.

Puno je razloga zašto je teško prekinuti takvu vezu.

- **Strah ju je što će nasilnik učiniti ako prekine vezu.** Osoba koja ju zlostavlja možda je prijetila kako će se osvetiti njoj, njenoj rodbini, djeci, kućnim ljubimcima ili imovini. Možda je osoba prijetila kako će počiniti samoubojstvo ako ona bude govorila o prekidu. Mnoge žrtve su se suočile s istim ili još većim zlostavljanjem nakon razdvajanja.
- **Još uvijek voli svog partnera**, jer je ne zlostavlja uvijek.
- **Privržena je toj vezi** ili vjeruje kako je brak zauvijek, 'u dobru i u zlu'.
- **Nada se da će se njen partner promijeniti.** Nasilna osoba ponekad može obećati da će se promijeniti. Ona misli da će zlostavljanje prestati ako se on promijeni.
- **Misli kako je sama kriva za zlostavljanje.**

- **Misli da mora ostati s partnerom radi djece** i kako je za djecu najbolje ako imaju oba roditelja. Partner joj je možda prijetio da će uzeti djecu ili im nanijeti zlo.
- **Nedostatak samopouzdanja.** Nasilna osoba je namjerno pokušala uništiti njeno samopouzdanje i stvoriti u njoj osjećaj da je glupa, bespomoćna i sama kriva za zlostavljanje. One se možda osjeća nemoćna i nesposobna donijeti odluku.
- **Izoliranost i usamljenost.** Osoba koja ju zlostavlja joj je možda pokušala prekinuti kontakt s rodbinom i prijateljima. Možda ju je strah kako će se snalaziti sama. Ako joj engleski nije materinji jezik, možda će se još više osjećati izoliranom.
- **Pritisak da ostane s partnerom koji na nju vrši njena obitelj, zajednica ili crkva.** Možda se boji kako će je zajednica ili obitelj odbaciti ako se odvoji od partnera.
- Ako je iz zemlje drugih kulturalnim običaja i govori neki drugi jezik, partner joj je možda prijetio kako će je prijaviti vlastima ili uredu za imigraciju ako nekome ispriča o nasilju.
- **Možda ima osjećaj da ne može pobjeći od partnera** zato što žive u ruralnoj sredini ili zato što imaju iste prijatelje ili pripadaju istoj etničkoj, aboriđinskoj ili vjerskoj zajednici.
- **Nema sredstava za život ako prekine vezu.** Možda ju brine gdje će živjeti, kako će doći do novca ili prijevoza, osobito ako živi na udaljenom području. Možda ovisi o partnerovim prihodima.
- Ako ima invaliditet, **možda svakodnevno za pomoć ovisi o svom nasilnom partneru.**

Jako je važno da od vas ne stekne dojam kako s njom nešto nije u redu zato što se nije rastala od svog partnera. To će joj samo još više srušiti samopouzdanje ili pojačati osjećaj krivnje i samoprijekora.

Prekid veze s nasilnim partnerom može ponekad biti dosta opasan. Zlostavljanje se **može** nastaviti ili i pojačati ako ona ode. Pomognite joj odlučiti što može učiniti i razmotriti pitanje svoje sigurnosti, bez obzira odluči li ostati ili otići. Možda će htjeti kontaktirati neke službe popisane na poleđini ove brošure i porazgovarati o tome kako se može zaštititi.

'Kad sam joj rekla kako me zlostavlja, moja prijateljica mi je rekla "ali ti mu to dopuštaš" kao da sam ja tome kriva. Bilo mi je još gore. Ona ne zna koliki je on vršio pritisak na mene da se vratim, govorio mi kako me voli i kako će se ubiti radije nego živjeti bez mene i djece. Stvorio je u meni osjećaj krivnje. Mislila sam koliko je važno da djeca imaju oca. On je sve to izmanipulirao samo da se vratim. Prijateljica je prestala sa mnom govoriti kad sam mu se vratila. Rekla mi je da sam glupa. To me je jako pogodilo jer ona mi je bila jedina bliska prijateljica u Australiji i zbilja mi je bio potreban netko s kim mogu popričati i tko mi može pomoći shvatiti kako je njegovo ponašanje prema meni bilo loše.' Nicola

Trebam li se ja u to upustiti?

Mnogi se boje da će se 'uplitati' ako se upuste u to, ili da je to 'privatna stvar'. Ali još više zabrinjava ako je netko zlostavljan, a vi ništa na to ne kažete. **Vaša podrška može unijeti razliku.** Postoji rizik da se možete osjećati neugodno ako joj priđete i ona odbije vašu podršku ili vam kaže kako su vaše sumnje neopravdane. Ali ako joj priđete na senzitivnan način, bez kritiziranja, većina ljudi će cijeniti zabrinutost pokazanu za njih, čak i ako nisu spremni razgovarati o svojoj situaciji. Malo je vjerojatno da ćete izražavanjem svoje zabrinutosti učiniti stvari još 'gorim'.

Kako ću joj prići?

Pridite prijateljici ili rođici na senzitivnan način i pokažite svoju zabrinutost. Recite joj kako ste zabrinuti za nju i objasnite zašto. Na primjer 'Zabrinuta sam za tebe jer sam primijetila da si u zadnje vrijeme vrlo neraspoložena'.

Nemojte se iznenaditi ako se ona počne braniti i odbije vašu podršku. Možda se boji da ćete se vi početi brinuti ako vam kaže za zlostavljanje. Možda nije spremna priznati kako je on zlostavlja, ili se možda boji govoriti o tome. Možda joj je teško imati povjerenja u bilo koga nakon zlostavljanja. Ako je žrtva muškarac, pogotovo ga je sram govoriti kako je zlostavljan jer se boji da će u očima drugih biti 'slabić' ili da 'nije muško'.

Ne tjerajte osobu da vam govori o tome ako joj je neugodno, ali joj recite da ste tu ako poželi popričati s vama. Budite strpljivi, ali imajte sluha za nju ako na neki način da znak kako je spremna ispričati o zlostavljanju.

'Moja obitelj je znala da me zlostavlja i da sam se osjećala kao da sam u stupici, ali nitko nije ništa rekao dok ga nisam napustila. Bilo bi mi lakše da su mi rekli kako njegovo ponašanje nije bilo u redu, jer ja sam mislila kako je to normalno. Da su mi rekli kako sam dobra osoba i da su oni uz mene ako ih trebam, bilo bi mi puno lakše otići.' Ellie

Što mogu učiniti da joj pomognem?

Najvažnija stvar koju možete učiniti je slušati bez osuđivanja, poštivati njene odluke i pomoći joj da iznađe način kako će biti jača i zaštićenija.

- **Slušajte što vam govori.**
- **Vjerujte što vam govori.** Trebalo joj je puno snage da vam to ispriča. Ljudi puno češće prikrivaju ili nedovoljno iskazuju zlostavljanje, negoli izmišljaju ili pretjeruju. Možda vam je teško zamisliti da se netko koga poznajete može ponašati nasilno. Ali osoba koja je nasilna će vam vjerojatno pokazati potpuno drugu stranu od one koju žrtva vidi.

'Ne morate sve potpuno razumjeti da biste mogli pomoći. Jedino što trebate učiniti je pružiti osobi svoje vrijeme i ljubav i ne osuđivati.' Jane

- **Shvatite ozbiljno zlostavljanje.** Zlostavljanje nanosi rane, kako tjelesne tako i emocionalne. Ne podcjenjujte opasnost u kojoj se ona možda nalazi.
- **Pomognite joj shvatiti da je zlostavljana i kako se to može odraziti na djecu.**
- **Recite joj kako je hrabra** kada može govoriti o zlostavljanju, i kada se može i dalje sa svime nositi i pored zlostavljanja.
- **Pomognite joj steći samopouzdanje.**
- **Pomognite joj shvatiti kako zlostavljanje nije njena krivnja** i kako nitko ne zaslužuje biti zlostavljan, bez obzira tko je i kakav je. Recite joj kako vi mislite da je način kako njen partner postupava s njom krivi. Na primjer, 'Nitko, čak ni tvoj suprug, nema pravo loše postupati s tobom'.
- **Pomognite joj da se zaštiti.** Možete joj reći 'Bojim se što bi on mogao učiniti tebi ili djeci' ili 'Brine me da se stanje može još više pogoršati'. Pričajte s njom o tome što ona misli kako se može zaštititi. Pogledajte poglavlje pod naslovom 'Pomoć kako bi se ona bolje zaštitila' (str 16).
- **Pomognite joj razmisliti što bi mogla učiniti i vidite kako joj vi možete pomoći u tome.**
- **Ponudite praktičnu pomoć** na primjer pričuvati djecu, skuhati jelo, ponuditi joj sigurno mjesto gdje može ostati, prijevoz ili odlazak s njom na sud, itd.
- **Poštujte njeno pravo da sama donese odluke,** čak i ako se vi ne slažete s tim odlukama. Poštujte njene kulturološke ili vjerske vrijednosti i vjerovanja.
- **Održavajte u nekoj mjeri stalni kontakt s njom.** Mogućnost redovitog razgovora s prijateljicom ili rodicom koja joj pruža podršku može biti jako važna.

- **Recite joj o uslugama koje se nude, koje su popisane na poleđini ove brošure.** Podsjetite je da će, ako nazove neku od njih, dobiti samo podršku i informacije. Nitko neće na nju vršiti pritisak da napusti partnera ako ona to ne želi. Usluge su potrebne kako bi se imao dosljedan pristup, pa nije važno koju službu najprije nazove. Sve bi službe trebale pružiti iste informacije.
- **Razgovarajte s njom o zakonima koji je mogu zaštititi,** kao što su Naredbe o intervenciji zbog nasilja u obitelji (Family Violence Intervention Order). Za informacije o naredbama o intervenciji zbog nasilja u obitelji kao i informacije o tome što policija, sudovi i službe za pomoć mogu učiniti, pogledajte odlomak pod naslovom 'Zakoni koji je mogu zaštititi' (str 18).
- **Nastavite pružati podršku i nakon što napusti svog partnera.** U vrijeme odvojenosti ona može biti u opasnosti, jer zlostavljanje može postati još jače. Možda će trebati praktičnu pomoć i bodrenje da otpočne novi život i oporavi se od zlostavljanja. Može također potražiti razgovornu terapiju ili se uključiti u grupu za potporu.

'Što bi mi bilo uistinu pomoglo je da sam imala nekoga od rodbine ili prijatelja tko bi mi malo pričuvao djecu. Potrebno mi je bilo imati malo vremena da razmislim i sredim svoje osjećaje i da me djeca u tome ne smetaju.' Soraya

Koja pitanja možete postavljati i što možete reći:

Ovo su samo neke ideje. Vi morate reći samo ono u što i sami vjerujete i reći to svojim riječima.

- 'On loše postupa prema tebi.'
- 'Što ja mogu učiniti da ti pomognem?'
- 'Što misliš kako se njegovo ponašanje odrazilo na tebe?'
- 'Što misliš kako se njegovo ponašanje odražava na djecu?'
- 'Brine me što bi mogao učiniti tebi ili djeci.'
- 'Što ti misliš da bi trebala učiniti?'
- 'Čega te je strah ako prekineš tu vezu?'
- 'Čega te je strah ako ostaneš?'

Što ne treba činiti

Kada razgovarate s osobom koja je zlostavljana, neke stvari možda neće pomoći ili u njoj mogu ugasiti želju da vam se do kraja povjeri.

Ovdje je navedeno nekoliko stvari za koje su žrtve zlostavljanja rekly da im *nisu* pomogle

- **Nemojte nju kriviti za zlostavljanje** ili postavljati pitanja kao 'što si mu učinila da tako postupa s tobom?' ili 'zašto to sve trpiš?', ili 'kako možeš još uvijek biti zaljubljena u njega?' Ovim pitanjima se nagovještava da je sve na neki način njena krivnja.
- **Nemojte pokušavati pronalaziti 'razloge' za zlostavljanje.** Koncentrirajte se na podršku osobi koja je zlostavljana.
- **Nemojte je kritizirati** ako kaže da još uvijek voli svog partnera, ili ako ga napusti pa mu se opet vrati. Da bi se napustio partner koji zlostavlja treba vremena i vaša podrška je uistinu važna.
- **Nemojte kritizirati njenog partnera.** Kritizirajte nasilno ponašanje i recite joj kako je nitko nema pravo zlostavljati (na primjer, recite 'partner ne bi smio prema tebi tako postupati'). Kritiziranje njenog partnera samo će u njoj stvoriti želju da ga brani.
- **Nemojte davati savjet** ili joj govoriti što bi trebala učiniti. To će joj samo još više poljuljati samopouzdanje da sama donosi odluke. Saslušajte ju i dajte joj informacije, a ne savjete.
- **Nemojte vršiti pritisak na nju da ode** niti pokušavati donijeti odluke u njeno ime. Slušajte što ona govori i pružite joj podršku kako bi sama donijela odluke. Ona najbolje zna svoju situaciju.

Pomoć kako bi se bolje zaštitila

Bez obzira ostaje li u vezi ili se odvojila, treba razmišljati o tome kako se može zaštititi od daljnjeg zlostavljanja.

Vi joj možete pomoći:

- Planirati kamo ona i djeca mogu otići u nuždi ili ako ona odluči napustiti kuću. Ako mora ostati na tajnom mjestu, recite joj za siguran i zaštićen smještaj (sklonište). Za više informacija nazovite *Službu za pomoć ženama žrtvama nasilja u kući (Women's Domestic Violence Crisis Service)*. Ako ona ne govori engleski ili je iz određene kulturološke zajednice, može biti upućena u *Službu za pomoć ženama imigranticama žrtvama nasilja u kući (Immigrant Women's Domestic Violence Crisis Service)* (vidi str. 26).
- Dogovoriti neku šifru ili signal koji ona može koristiti kako bi vas obavijestila da joj je potrebna pomoć.
- Naći neku ispriku kako bi brzo mogla napustiti kuću ukoliko se osjeća ugroženom.
- Pripremiti 'torbu za bijeg' s njenim stvarima i sakriti je na sigurno mjesto. Ako ode, trebat će joj novac, ključevi, odjeća, bankovne kartice, vozačka dozvola, dokumenti socijalne skrbi, dokumenti o kući, lijekovi, rodni listovi, putovnica i svi drugi važni dokumenti za nju i za njenu djecu.

- Popričati s njom kako je policija može zaštititi. Policija ima jasne smjernice što oni mogu učiniti kako bi se žene i djeca bolje zaštitili. Za više informacija o tome što policija može učiniti, uključujući i informacije o naredbama o intervenciji, pogledajte odlomak pod naslovom 'Zakoni koji je mogu zaštititi' (str. 18).
- Ako ona odluči ostati, možda pronaći drugi načini kako bi zaštitila sebe i djecu od daljnjeg nasilja. Za dobiti ideju nazovite jednu od službi na poledini ove knjižice. Naredba o intervenciji može postaviti uvjet po kojem njen nasilni partner ne smije prilaziti mjestu gdje obitelj živi. Ona u tom slučaju može zamijeniti brave na kući i može podnijeti zahtjev da se ugovor o unajmljivanju prebaci na njeno ime, čak i ako nije ranije bila na ugovoru.
- Ako ona želi podnijeti zahtjev za donošenje naredbe o intervenciji ili poduzimanje drugih pravnih radnji, vi možete ponuditi da ćete joj biti svjedok. Ako mislite da joj to možete ponuditi, zapišite svako zlostavljanje koje primijetite kao i vrijeme, datum i što ste primijetili.

Za više informacija pogledajte Internet stranicu *Domestic Violence Resource Centre Victoria* na www.dvrcv.org.au ili nazovite (03) 9486-9866. Za pravne savjete molimo pogledajte odlomak 'Službe koje mogu pomoći'.

Zakoni koji je mogu zaštititi

Policija je preuzela obvezu reagirati na sve izvještaje o obiteljskom nasilju i njihova je obveza zaštititi ugrožene osobe obiteljskim nasiljem, uključujući i djecu. Policija može poduzeti mjere čak i ako ona, kao ugrožena osoba, to ne želi.

Sigurnost je na prvom mjestu. To uključuje sigurnost policije i prisutnih osoba, osobito djece. Ako su djeca u opasnosti, policija će odmah poduzeti mjere kako bi ih zaštitila i pružila im pomoć. Nazovite broj za hitnu intervenciju '000' i tražite policiju.

Ako slučaj nije hitan, ona može nazvati ili otići u mjesnu policijsku postaju. Web stranicu i podatke za kontaktiranje Victoria Police možete naći na poledini ove brošure.

Ukoliko ona ima problema s engleskim jezikom, treba to reći prvom policajcu s kojim bude razgovarala, kako bi se mogao čim prije organizirati tumač.

Kada policija dođe, pobrinut će se da ona i djeca budu zaštićeni. Policija može pretražiti kuću i uzeti oružje, ako ga nađe. Ona mora obavijestiti policiju ako njen partner koji je zlostavlja ima oružje.

Policija će razgovarati s njom o tome što se dogodilo. Možda će policija poduzeti mjere čak i ako ona to ne želi, i obavijestit će njenog partnera koji je zlostavlja da je to odluka policije.

Policija će nju uputiti u službe za emocionalnu, financijsku i pravnu pomoć. Ove službe mogu također pomoći njoj i njenoj djeci da se pronađe sigurno mjesto na koje mogu otići, ako mora napustiti obiteljsku kuću. Policija može uhititi nasilnu osobu ili ga može natjerati da napusti kuću.

Uplitanje policije i odredbe o zabrani pristupa ne znače uvijek da je odnos s partnerom prekinut, jer odluka je na njoj. No, ako ona ima odluku o zabrani pristupa, ali još uvijek živi sa svojim partnerom, a nasilje se i dalje nastavlja, policija će poduzeti daljnje mjere. Policija će je voditi kroz ovaj postupak.

Da bi mogla zaštititi ljude od obiteljskog nasilja, policija ima slijedeće ovlasti:

Naredbe o intervenciji zbog obiteljskog nasilja

Naredba o intervenciji zbog obiteljskog nasilja (Naredba o intervenciji) je sudska odredba koju donosi sudac. Svrha joj je zaštititi žrtvu i njenu djecu od člana obitelji ili od osobe s kojom je ona bila u bliskoj vezi. Ona može dobiti naredbu o intervenciji čak i ako nije bilo tjelesnog nasilja.

Naredba o intervenciji nosi sa sobom određene uvjete kojim se daje na znanje drugoj osobi ('tuženome') što smije, a što ne smije činiti. Na primjer, sud može narediti tuženome da prestane:

- uznemiravati, prijetiti ili zastrašivati
- dolaziti bliže od određene udaljenosti od kuće
- kontaktirati na bilo koji način, uključujući emailom, SMS porukama i telefonom
- nanositi štetu njenoj imovini.

U naredbi može biti uvjet da njen nasilni partner mora napustiti obiteljski dom. Ona može podnijeti zahtjev da se ugovor o unajmljivanju prebaci na njeno ime, čak i ako nije ranije bila na ugovoru

Linija za pomoć žrtvama kaznenog djela 1800 819 817 može ponuditi više informacija o ovoj opciji.

Njen nasilni partner se mora točno pridržavati odredbi naredbe o intervenciji. Nepridržavanje odredbi naredbe o intervenciji je kazneno djelo. Ako se utvrdi da je osoba kriva, za to može platiti novčanu kaznu ili čak dobiti kaznu zatvora.

Za savjet o tome kako podnijeti zahtjev za naredbu o intervenciji i druge savjete i potporu, molimo pogledajte kontakte na poledini ove knjižice.

Privremena sigurnosna mjera zbog obiteljskog nasilja

Policajac može podnijeti zahtjev za privremenu sigurnosnu mjeru zbog obiteljskog nasilja (Family Violence Safety Notice), poznatiju kao Privremena sigurnosna mjera (Safety Notice) ako sud ne radi, a stvar je hitna. To se odnosi na vrijeme prije 9.00 i poslije 17.00 h radnim danima ili u subotu, nedjelju ili u dane državnih praznika.

Policajac može izdati privremenu sigurnosnu mjeru ukoliko smatra da je žrtvi odmah potrebna zaštita, kako bi se zaštitilo dijete koje je izloženo obiteljskom nasilju ili kako bi se zaštitila imovina.

Policajac može podnijeti zahtjev za privremenu sigurnosnu mjeru čak i ako žrtva to ne želi. Policajac će jasno iznijeti nasilnom članu obitelji da je podnošenje zahtjeva za privremenu sigurnosnu mjeru zbog obiteljskog nasilja odluka koju donosi policija.

Privremena sigurnosna mjera pruža privremenu zaštitu, a ujedno je i zahtjev za donošenje naredbe o intervenciji koji mora biti na sudu u roku od 72 sata. Sudac tada može saslušati predmet i odlučiti što će dalje biti.

U svrhu zaštite članova obitelji, policajci mogu u privremenu sigurnosnu mjeru zbog obiteljskog nasilja uključiti uvjet da njen nasilni partner (tuženi) mora napustiti obiteljski dom. To znači da on ne smije živjeti, ulaziti ili dolaziti u posjetu kući dok sud ne donese odluku. Sudac će odlučiti što će dalje biti. Ako tuženi nema gdje otići, policajci će se potruditi pronaći hitni smještaj.

Ukoliko partner odbija napustiti kuću ili se vrati kući, policajci ga mogu uporabom razumne sile izbaciti iz kuće. Policija ga može optužiti i za počinjeno kazneno djelo.

Ako ona ima djecu, i djeca mogu biti uključena u odredbu o intervenciji ili u privremenu sigurnosnu mjeru kako bi svi bili zaštićeni.

Za više informacija o privremenim sigurnosnim mjerama i drugim savjetima i pomoći, molimo pogledajte kontakte na poledini ove knjižice.

Važno je ne stvarati pritisak svojoj prijateljici/rodići da to mora reći policiji, osobito ako ona nije na to spremna. No, vi možete pokazati zabrinutost zbog njene situacije i reći joj koje su opcije moguće.

Što mogu učiniti ako vidim ili čujem prijetnje i tjelesno nasilje?

Ako smatrate da postoji izravna opasnost i da je ona ili su njena djeca ozlijeđena ili se to upravo događa, nazovite odmah policiju na 000.

Ako imate priliku s njom ponovno porazgovarati, upitajte ju želi li zvati policiju. Možda ju je strah da će joj biti još gore ako nazove policiju. Mnogi ljudi se boje uplitati policiju, osobito oni koji ne govore engleski ili koji su iz starosjedilačkih zajednica i koji su već s time imali iskustva. Ako želite saznati kako joj možete pomoći u toj situaciji, nazovite službu za nasilje u obitelji.

'Našu susjedu je ušudio njen bivši momak. Motrio je na nju izvana. Ponekad bismo čuli kako u vrtu viče na nju. Nismo znali hoće li stvari biti još gore ako nazovemo policiju. Upitali smo nju. Dogovorili smo se da ćemo je nazvati ako primijetimo da on promatra njenu kuću, kako bi mogla javiti bratu da dođe kod nje. Ako čujemo da je njen bivši momak u njenoj kući, nazvat ćemo je i ona će upotrijebiti određenu riječ koja je nama signal da zovemo policiju.' Mark

Voditi brigu o sebi

Potporna prijateljici ili rođici koja je zlostavljana može frustrirati, unositi strah i stvarati stres. Vi morate također voditi brigu o sebi i dobiti potporu.

Osjećaj frustriranosti i ljutnje zato što ona nije napustila partnera

Upamtite da time što joj date do znanja kako ste frustrirani ili razočarani, njoj nećete pomoći, a stvari se mogu samo pogoršati. Nemojte odustajati, bez obzira što ona odlučila. Objasnite čega vas je strah, ali dajte joj do znanja da ćete joj i dalje pružati potporu. Podsjetite se koliko je vaša podrška važna i kako će imati pozitivan efekt na nju, čak i ako to ona sada ne može iskazati. Ne podcjenjujte vrijednost svoje podrške.

Je li vas strah ili jeste li 'zagrizli više nego što možete progutati'?

Nađite neku podršku i za sebe. Razgovarajte s drugim prijateljima ili kontaktirajte službu za informacije o tome što možete učiniti.

Osjećate li se pod pritiskom kako morate pomoći više nego što možete

Budite poštteni o količini i vrsti pomoći koju možete ponuditi. Nemojte se lomiti iznad svojih mogućnosti – njoj možete pomoći samo ako vodite računa o sebi. Upamtite da vi niste odgovorni za zlostavljanje i vi je ne možete 'izbaviti'. Ona može dobiti pomoć i od službi koje su na popisu na poledini ove knjižice.

Kako ću se ponašati prema njenom nasilnom partneru?

Budite pažljivi. Nemojte se stavljati u poziciju da vas nasilna osoba može ozlijediti ili izmanipulirati. Nemojte pokušavati izravno intervenirati ako vidite da je osoba napadnuta – nego nazovite policiju.

Ako je osoba koja je nasilna vaš prijatelj ili rođak, možete se naći između dvije vatre. Morate znati da prilaskom nasilnoj osobi, ta osoba može:

- reći 'gledaj svoja posla'
- poricati zlostavljanje, ili reći 'kako si mogla i pomisliti da bih ja mogao tako nešto učiniti?'
- prikazati kao da to 'nije tako strašno', ili da se to dogodilo samo jedanput
- prikazati kao da je za to kriva druga osoba ili da je problem njeno, a ne njegovo ponašanje
- reći kako ništa tu ne može, bio je pijan, jednostavno je 'prasnuo', ili 'izgubio kontrolu'.

Nijedan od ovih odgovora ne znači da nije nasilan. Nasilna osoba obično poriče ili minimizira nasilnost. Vjerojatno je jedini način na koji se može 'utvrditi' je li osoba nasilna je ako njegova partnerica kaže da je on nasilan ili ako vi vidite zlostavljanje. Ljudi koji izgledaju kao 'ugledni' i 'normalni' ljudi mogu još uvijek u svojoj kući biti nasilni i zlostavljati.

Nasilna osoba može čak i priznati zlostavljanje, ali kaže da ne zna kako će zaustaviti takvo ponašanje. No nasilna osoba može poricati i minimizirati zlostavljanje, ali se složiti s tim da nije u redu kako se ponaša u izvjesnim situacijama. Ako je nasilna osoba muškarac, treba mu savjetovati da nazove *Službu za pomoć muškarcima (Men's Referral Service)* gdje može anonimno dobiti povjerljive savjete o tome što može učiniti kako bi se prestao nasilno ponašati (podatke za kontaktiranje potražiti na poledini ove knjižice). Ako je nasilna osoba žena, ona može kontaktirati Društvenu zdravstvenu službu.

Ako primijetite zlostavljanje, a ne bojite se za sebe i mislite da možete, porazgovarajte o ponašanju koje ste primijetili. Na primjer *'Oboje ste moji prijatelji. Brinem se za nju kada vidim kako je ti kritiziraš i ulijevaš joj strah. Prošle subote na zabavi čula sam kad si rekao ... a dok si joj to govorio, lice ti je imalo zastrašujući izraz'*. Izbjegavajte donositi na brzinu odluke o nekoj osobi, kao npr. 'Razočaralo me je kad sam vidjela da si nasilan' jer će osoba zauzeti obrambeni stav. Što se više sk koncentrirate na ponašanje koje ste vidjeli, teže će osobi biti poricati i minimizirati što se dogodilo.

Ako za zlostavljanje znate samo zato što vam je žrtva o tome govorila, provjerite što ona misli prije nego što bilo što kažete njenom partneru. Njen partner je može još više zlostavljati ako sazna da je ona to nekome ispričala.

Koristan način za prilazak ovom problemu je da muškarac popriča o problemu zlostavljanja s nekim muškarcem ili žena sa ženom. Nemojte se koncentrirati na to zašto je osoba nasilna ili na pokušaj da utvrdite kako ćete ga promijeniti.

Nemojte pokušavati opravdati zlostavljanje. Nasilni ljudi mogu zvučati vrlo uvjerljivo kada poriču, minimiziraju ili opravdavaju svoje ponašanje, jer obično sami sebi traže izgovor kako bi se bolje osjećali zbog onoga što čine. Koncentrirajte se na ono što će nasilna osoba učiniti u vezi s tim i savjetujte da nazove *Službu za pomoć muškarcima (Men's Referral Service)* (vidi str. 28).

Ako želite savjet ili pomoć prije nego što budete razgovarali s tom osobom, i vi također možete nazvati *Službu za pomoć muškarcima (Men's Referral Service)* ili *Službu za žene u krizi zbog obiteljskog nasilja (Women's Domestic Violence Crisis Service)*.

Službe koje mogu pomoći

Police (Police)

Ako ste svjedok nasilja ili prijetnji nasiljem i zlostavljanjem, nemojte sami intervenirati. Nazovite '000' i tražite policiju.

Za informacije općenito, posjetite www.police.vic.gov.au ili pođite u lokalnu policijsku postaju. Neke postaje imaju policijske službenike za obiteljsko nasilje koji vam mogu odgovoriti na pitanja i pružiti više informacija.

Služba za pomoć ženama žrtvama nasilja u obitelji (Women's Domestic Violence Crisis Service)

Za cijelu Victoriju 24-satna pomoć žrtvama i siguran smještaj (sklonište) za žene i njihovu djecu.

Telefon: (03) 9322 3555

ili besplatni broj za cijelu zemlju: 1800 015 188

Služba za pomoć ženama imigranticama žrtvama nasilja u obitelji (Immigrant Women's Domestic Violence Service)

Pomoć i intervencija ženama imigranticama na preko 25 jezika.

Telefon: 03 8413 6800

Web: www.iwdvs.org.au

Centri za pomoć u slučaju seksualnog zlostavljanja (CASA) (Centres Against Sexual Assault (CASA))

Besplatna povjerljiva 24-satna služba u hitnim situacijama ili u nuždi za žrtve /osobe koje su nedavno doživjele seksualno zlostavljanje. Ovo uključuje pomoć kroz razgovornu terapiju i moguću medicinsku njegu i pravne postupke.

Telefon: 1800 806 292 (24 sata)

Web: www.casa.org.au

Centar za informacije o nasilju u obitelji u Victoriji (Domestic Violence Resource Centre Victoria)

Pružna početnu pomoć putem telefona, informacije i upućuje u usluge kako bi se pomoglo ljudima koji su doživjeli obiteljsko nasilje.

Telefon: (03) 9486-9866

Ponedjeljak - petak, 9.00-17.00 h

Email: dvrcv@dvrcv.org.au

Web: www.dvrcv.org.au

Služba za prevođenje i tumačenje (TIS) (Translating and Interpreting Service (TIS))

Tumači za razne jezike.

Telefon: 131 450, 24 sata dnevno.

U hitnim slučajevima, uvijek najprije zovite policiju na 000. Oni će vam organizirati tumača.

Linija za pomoć žrtvama kriminala (Victims of Crime Helpline)

Nudi razgovornu terapiju, savjete i upućivanje u druge službe kako bi se pomoglo svim žrtvama kriminala, uključujući i informiranje o sudskim postupcima, Upisniku žrtava i podacima o financijskoj pomoći.

Telefon: 1800 819 817, 8.00-23.00 h

Ponedjeljak - Petak.

Razmjena informacija i uputnice za žene (Women's Information & Referral Exchange (WIRE))

Telefonska razgovorna terapija i informacije za žene, upućivanje mjesnim savjetnicima i službama.

Po cijeni mjesnog razgovora: 1300 134 130

TTY: 13 36 77, Pon-Pet 9.00-17.00 h

Web: www.wire.org.au

Žensko zdravlje Victorija (Women's Health Victoria)

Women's Health Victoria pruža besplatne informacije o osobnim pitanjima, uključujući i nasilje u obitelji. Medicinske sestre i babice za zdravstvenu zaštitu žena nude razgovore i pomoć u četiri oka.

Telefon: (03) 8345 3045

Web: www.whv.org.au

Služba za pomoć muškarcima (Men's Referral Service)

Besplatne, anonimne i povjerljive informacije o uslugama kako bi se pomoglo muškarcima da promijene svoje nasilno ponašanje.

Nazovite: (03) 9428-2899 ili

besplatni broj: 1800 065 973

9.00-21.00 h, Pon-Pet

Web: www.mrs.org.au

Linija za pomoć djeci (Kids Help Line)

Savjetovanje putem telefona za djecu i mladež. Ova služba pruža također pomoć Australcima do 18 godina starosti putem emaila i savjetovanja putem interneta.

Besplatni broj: 1800 55 1800

Web: www.kidshelp.com.au

Program pomoći i razgovorne terapije žrtvama (Victims Assistance and Counselling Program)

Dostupan je u gradskim i regionalnim područjima. Usluge uključuju praktičnu pomoć, posjete, upućivanje i pomoć u kriznim situacijama.

Ako želite saznati imate li pravo nazovite Victims of Crime Helpline na 1800 819 817, od 8.00 – 23.00 h Ponedjeljak - Petak.

Sud za pomoć žrtvama kriminala (The Victims of Crime Assistance Tribunal)

Pomaže žrtvama kriminala financijskom pomoći (na primjer za troškove zdravstvene i razgovorne terapije).

Telefon: (03) 9628 7855 ili
besplatni broj: 1800 882 752
Web: www.vocat.vic.gov.au

Pravna pomoć u Victoriji (Victoria Legal Aid)

Nazovite za besplatni pravni savjet i publikacije s informacijama što se može očekivati na sudu te informacijama o naredbama o intervenciji i zakonima o nasilju u obitelji.

Telefon: (03) 9269 0120 ili
besplatni broj: 1800 677 402
Ponedjeljak-Petak, 8.45 - 17.15 h
Web: www.legalaid.vic.gov.au

Pravna pomoć za žene u Victoriji (Women's Legal Service Victoria)

Pružava pravne usluge među kojima su zastupanje na sudu i savjeti i upućivanje u druge službe putem telefona.

Telefon: (03) 9642 0877 ili
besplatni broj: 1800 133 032

Federacija društvenih pravnih centara (Federation of Community Legal Centres)

Nazovite (03) 9652 1500 za upućivanje u najbliži društveni pravni centar za besplatne savjete.

Victorijska pravna služba za Aboridine (Victorian Aboriginal Legal Service)

Besplatni 24-satni pravni savjeti i zastupanje članovima Koori zajednice.

Telefon: (03) 9419 3888 ili
besplatni broj: 1800 064 865

Sprječavanje obiteljskog nasilja i pravna služba za Aboridine (Aboriginal Family Violence Prevention and Legal Service)

Pružava pomoć žrtvama obiteljskog nasilja i seksualnog zlostavljanja i radi s obiteljima i zajednicama pogođenim nasiljem.

Telefon: (03) 9244 3333 ili
besplatni broj: 1800 105 303
Web: www.fvpls.org

Mreža za podršku na sudu (Court Network)

Informacije i pomoć prije, tijekom i poslije suda.

Besplatni broj: 1800 681 614

Programi razgovorne terapije i podrške mogu se dobiti svuda u Victoriji kako bi se pomoglo ljudima koji su doživjeli nasilje u obitelji ili zlostavljanje u kući. Više informacija o ovim uslugama može se dobiti od Centra za informacije o obiteljskom nasilju u Victoriji (Domestic Violence Resource Centre Victoria) na (03) 9486-9866 ili od WIRE na 1300 134 130.

Za više primjeraka ove knjižice molimo nazovite Centar za informacije o obiteljskom nasilju u Victoriji (Domestic Violence Resource Centre Victoria) na (03) 9486 9866, ili Liniju za pomoć žrtvama kriminala (Victims of Crime Helpline) na 1800 819 817.

Prijevod ove knjižice mogu se dobiti na slijedećim jezicima: arapskom, burmanskome, kineskom, hrvatskom, dari, dinka, farski, makedonskom, srpskom, somalijskom, španjolskom, turskom, vijetnamskom.

Domestic Violence
Resource Centre Victoria

Department of Justice
and Department
of Human Services